

ДЗЕРЖИНСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД м. ХАРКОВА

ЄДРПОУ 02894036; проспект Перемоги, 52-В, м. Харків, 61202, тел.
(057)336-82-70 e-mail inbox@dg.hr.court.gov.ua

«17» 01 2024 № 611-105/24
на № 01-11/ЕП-105/24-Вих

Секретарю судової палати
з розгляду кримінальних справ
Харківського апеляційного суду
Миколі САВЕНКУ

На виконання листа Харківського апеляційного суду № 01-11/ЕП-105/24-Вих від 08.01.2024 проведено узагальнення судової практики щодо розгляду слідчими суддями Дзержинського районного суду м. Харкова під час досудового розслідування та суддями під час судового розгляду клопотань про застосування, продовження, зміну, скасування запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою за 2022-2023 роки за викладеними у запиті питаннями.

При проведенні аналізу судової практики використовувалися дані, які містяться в автоматизованій системі документообігу суду КП «Д-3», затверджених статистичних звітах суду форма №1-МЗС (кримінальне судочинство), та матеріалах кримінальних проваджень.

Інформація та відповіді на поставлені питання надаються в порядку нумерації, що вказана у запиті.

1. В ході проведеного узагальнення встановлено, що особливих складнощів у слідчих суддів при розгляді клопотань вказаної категорії щодо застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою не виникало. Всі клопотання про обрання запобіжних заходів, що надходили від слідчого, прокурора в цілому відповідали вимогам статті 184 КПК України, в тому числі і щодо їх змісту. До клопотання додавалися копії матеріалів, якими слідчий, прокурор обґрунтовували доводи клопотання. Копії клопотань та матеріалів надавалися підозрюваному не пізніше ніж за три години до початку розгляду клопотання, про що свідчать підписи останніх та їх захисників, якщо останні приймали участь у кримінальному провадженні, про вчасне вручення клопотань та додатків. Помилки, неповноти матеріалів клопотань про обрання, продовження або перегляду запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою, які б носили системний характер, не встановлено.

Серед питань, на які слід звернути увагу - необхідність отримання органом досудового слідства та стороною захисту більш повних даних, що характеризують особу підозрюваного, при зверненні до суду із клопотаннями про обрання запобіжних заходів та їх розгляді, таких як інформація про сімейний стан, наявність дітей, інших утриманців, стану здоров'я, наявності інвалідності, роду занять, попередні судимості із долученням до клопотань копій судових рішень тощо. Такий підхід дасть змогу суду повно встановити дані про особу підозрюваного, що є обов'язковим під час вирішення питання про обрання запобіжного заходу.

2. У 2022 році Держинським районним судом м. Харкова постановлено 10 ухвал про продовження строку запобіжного заходу у виді тримання під вартою стосовно обвинувачених осіб із застосуванням положень ч. 5, 6 ст. 615 КПК України. Клопотання прокурора розглядалися без участі обвинувачених у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану, відсутністю можливості проведення відеоконференції зі слідчим ізолятором через припинення інтернетзв'язку, необхідністю збереження життя та здоров'я учасників судового розгляду за наявності реальної загрози. Прийняття вказаних рішень мало місце у період з квітня по червень 2022 року.

Наявний 1 випадок оскарження постанови прокурора про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою (в порядку ч. 4 ст. 615 КПК України). Ухвалою слідчого судді Держинського районного суду м. Харкова від 29.04.2022 скаргу захисника повернута у зв'язку з її непідсудністю вказаному суду.

Інших проваджень стосовно оскарження застосування/продовження запобіжного заходу, рішень, дій чи бездіяльності прокурора, слідчого прийняті або вчинені ними на виконання повноважень, визначених ст. 615 КПК України, не було.

3. 28.06.2023 слідчим суддею Держинського районного суду м. Харкова у справі № 638/3834/23, провадження № 1-кс/638/1350/23 постановлена ухвала, якою клопотання прокурора Чугуївського відділу Харківської спеціалізованої прокуратури у сфері оборони задоволено, продовжено підозрюваному Нікіфорову Олександровичу строк запобіжного заходу у виді тримання під вартою на 60 днів в порядку ч. 6 ст. 199 КПК України.

Клопотань про застосування запобіжних заходів у період між закінченням розслідування та початком судового розгляду в порядку ст. 176 КПК України, у 2022-2023 роках до суду не надходило.

Статистична звітність за клопотаннями про продовження застосування запобіжного заходу, розглянутими у порядку статей 315 та 331 КПК України, не ведеться, значна кількість кримінальних проваджень знаходиться в провадженні суддів та наразі не розглянуті, у зв'язку з чим надати достовірні дані щодо кількості таких клопотань можливості немає.

Разом з тим, повідомляємо, що у 2022 році на розгляді Держинського районного суду м. Харкова перебувало 189 клопотань, поданих на стадії досудового слідства, про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, з яких розглянуто – 128, повернуто – 3, задоволено – 56, відмовлено у задоволенні - 21; у 19 провадженнях застосовано альтернативні запобіжні заходи. У вказаному звітному періоді перебувало на розгляді 4 клопотання про зміну запобіжного заходу, поданих на стадії досудового слідства, з яких 2 задоволено, за 1 відмовлено в задоволенні, 1 не розглянуто. У 2022 році на розгляді суду перебувало 1 клопотання про скасування запобіжного заходу, яке розглянуто. Також перебувало на розгляді 13 клопотань про продовження строків тримання під вартою, які розглянуті судом у звітному періоді та з яких 12 задоволено, по 1 відмовлено в задоволенні.

У 2023 році на розгляді суду перебувало 287 клопотань про застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою під час досудового слідства, з яких розглянуто 175 з прийняттям наступних рішень: повернуто – 4, задоволено – 79, відмовлено у задоволенні 17, у 6 провадженнях застосовано альтернативні запобіжні заходи. У вказаний звітний період перебувало на розгляді 3 клопотання про зміну запобіжного заходу під час досудового слідства, з яких 1 повернуто, відмовлено – 1, не розглянуто – 1. У 2023 на розгляді суду знаходилось 14 клопотань про продовження строків тримання під вартою під час досудового слідства, які судом задоволені.

Клопотань щодо обрання запобіжного заходу відповідно до статей 433, 467 КПК України до Держинського районного суду м. Харкова у досліджуваному періоді не надходило.

4. У 2022-2023 роках найчастіше обирався запобіжний захід у вигляді тримання під вартою у кримінальних провадженнях щодо вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи (ст. 115, 121 КК України), кримінальних правопорушень проти власності (ст. 185, 186, 187 КК України), проти встановленого порядку несення військової служби (ст. 402, 403, 407, 408), проти основ національної безпеки України (ст. 111, 111-1 КК України). В усіх провадженнях при застосуванні запобіжного заходу у виді тримання під вартою судом вивчалась можливість застосування альтернативних запобіжних заходів, за виключенням випадків та з урахуванням положень ч. 3,4 ст. 183, ч. 6 ст. 176 КПК України.

5. Перегляд рішень про тримання особи під вартою після винесення рішення ЄСПЛ щодо конкретної особи у звітному періоді в суді не проводився.

Разом з тим, судді на постійній основі вивчають та застосовують практику ЄСПЛ при розгляді клопотань про обрання, скасування, продовження та зміну запобіжного заходу у виді тримання під вартою. Так, наприклад, 29.11.2022 слідчим суддею Держинського районного суду м. Харкова у справі № 553/1609/22 (провадження № 1-кп/638/1182/22) постановлена ухвала, якою клопотання захисників про зміну у відношенні підсудних запобіжного заходу з тримання під вартою на менш суворий задоволено, змінено запобіжний захід у відношенні підсудних у вигляді тримання під вартою в умовах відділенням гауптвахти Центрального управління військової служби правопорядку на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту у певний період доби з покладенням відповідних обов'язків згідно ст. 194 КПК України, підсудних звільнено з під - варті в залі суду.

При прийнятті даного рішення суд, відповідно ст.17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», керувався зокрема правовими висновками, викладеними у рішеннях Європейського суду з прав людини у справах « Харченко проти України» (№ 40107/02 від 10.02.2011), « Белеветський проти Росії» (№ 72967/01 від 01.03.2007), «Александр Макаров проти Росії» (№15217/07 від 12.03.2007), « Мамедова проти Росії» (№7064 від 01.06.2006), « Сергій Волосюк проти України» (від 12.03.2009), «Летельє проти Франції» (від 26.06.1991), «Попков проти Росії».

6. Суддями Держинського районного суду м. Харкова під час обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою приділяється належна увага практиці Європейського суду з прав людини, зокрема викладеній у групі справ «Невмержицький/Мельник/Сукачов проти України».

Також направляємо на Вашу адресу копії рішень Держинського районного суду м. Харкова у наведених в даному звіті кримінальних провадженнях із досліджуваних у запиті питань.

Додаток: копія ухвали від 29.11.2022 по справі № 553/1609/22 на 6 арк.;
копія ухвали від 27.04.2022 по справі № 638/6135/21 на 9 арк.;
копія ухвали від 28.06.2023 по справі № 638/3834/23 на 6 арк.;

Заступник голови суду

Євген НЕВЕНЦІН